

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSSTYRELSEN

Tanssin lukiodiplomin OPH-ohjeiden uudistamistyöpaja 7.5. 2026

Alma Muukka-Marjovuo
Opetushallitus

Uudistusohje tulee lukiodiplomin koordinointiryhmältä:

Uusi rakenne kaikille yhteinen:

- 1. Teos
- 2. Portfolio
- 3. Essee

Osa-alueiden arvioinnin pohtimista?

- Taiteellinen työ plus portfolio:

2/3 arvosanasta

plus

- Essee:

arviointi 1/3

- Tässä prosenttiluvut menevät siis:
- 2/3 on 66,6
- 1/3 on 33,3 josta portfolion osuus tuosta 66,6, on 22,2 (eli 44,4 plus 22,2)

Vai

Kokonaisarviointi muodostuu seuraavista osa-alueista:

- Taiteellinen työ 70 %
- Portfolio 10 %
- Essee 20 %

Osa-alueet arvioidaan erillisinä arviointikokonaisuuksina.

Portfolion arviointikriteerit ja arviointi?

- Pohdintaa?
- Vrt. teatterin ratkaisu: portfolion arviointi osana esseetä

Mikä nimi olisi paras tanssin portfoliolle: työkansio, työpäiväkirja, prosessikansio, taiteellisen prosessin dokumentointi, prosessiesittely, luonnos ja prosessiaineisto, työskentelyn jäljet, fyysinen tanssiin liittyvä portfolio, suullinen esittely omasta työstä joka videoidaan ja laitetaan yhteiseen pohjaan?

Portfolio? Jennyn pohdintoja

- Voisiko toteutusmuoto olla valinnainen, tai yhdistelmä konkretiaa (paperi) ja/tai digiä (Classroomissa esimerkiksi tehtävä, minne voi liittää kuvaa, videota, ääntä jne. ja tässä voisi halutessaan hyödyntää tekoälyä, JOS sitä on "pakko tunkea jonnekin" Se tulee kuitenkin mainita, jos sitä käyttää)?
- Tulisi olla hyvin ohjattu: onko tarpeellista/voidaanko resurssoida diplomiopintojaksolta muutama tunti/osa tunnista yhteiseen tekemiseen? Kaikki saisivat aloitettua tekemisen. Opettajalle voisi luoda ohjeisiin tiiviin tukimateriaalin, missä olisi esimerkiksi ohjaavia kysymyksiä tai teemoja, joiden avulla opiskelijoita voidaan ohjata? Niiden tulee olla hyvin avoimia, jolloin opettaja voi itse päättää, mikä toimintatapa tukee omassa lukiossa portfolion tekemistä
- Mitä sisällöllisiä teemoja/ohjenuoria portfoliossa tulisi olla? Esimerkiksi jokin **viittaus/lähde tanssin maailmaan**: historiaan, tanssin teorioihin, tekniikoihin, taitelijoihin, tyyliisuuntiin... Tämä voisi olla selkeästi opettajan ohjaama/aloittama osio. Toteutustavat ja -tasot vaihtelevat todella paljon riippuen lukiosta ja opiskelijoiden osaamisen tasosta, joten toteutus jää "auki" ja opiskelijan oman tavoitetason, osaamistason ja tunnollisuuden varaan ja vastuu on opiskelijalla.

Portfolio? Jennyn pohdintoja

- Toinen sisällöllinen teema/osio portfolioissa voisi olla oman **taiteellisen työn harjoitusprosessiin liittyvää**: konkreettista esimerkkiä treeneistä, kuten "miten meni tänään - päiväkirjamaisesti", tai taiteellisten lähtökohtien ja inspiraatioiden kuvausta ja tunnetason asioita (voi olla sanallista, kuvallista, digiä - visuaalista tai auditiivista "scrap book"- tyylistä)?

3.2 Tanssin lukiodiplomin arviointi ja arvioinnin kohteet, inspiraation median lukiodiplomin ohje → pelkkää pohdintaa

- Tanssin lukiodiplomin suorituksen arvioi lukion opettaja ja ainakin yksi toinen arvioija, jolla tulee olla tanssitaiteen asiantuntemus. Arvioijat päätyvät yhteiseen arvosanaan laskemalla annettujen numeroiden keskiarvon. Lukiodiplomisuorituksesta laaditaan arviointipöytäkirja, jonka kumpikin arvioija allekirjoittaa ja joka tallennetaan lukion arkistoon. Arvioinnista annetaan numeroarvioinnin lisäksi myös arviointilausunto, joka annetaan opiskelijalle. Sen allekirjoittavat molemmat arvioijat.
- Tanssin lukiodiplomin arvioinnin kohteena on lukiodiplomin kokonaisuus: lukiodiplomityönä esitetty tanssiteos (painoarvo 2/3) sekä esseessä osoitettu taito analysoida tanssitaiteita ja omaan tanssiteokseen liittyvää taiteellista tekemistään.

Ehdotukset

- Tanssin lukiodiplomin arvioinnin kohteena on lukiodiplomin kokonaisuus: lukiodiplomityönä harjoitettu tai harjoiteltu tanssiteos koreografina tai tanssijana (tai molemmat) ja portfolio (2/3) sekä esseemuotoisessa pohdinnassa osoitettu taito analysoida ja tulkita tanssitaidetta sekä reflektoida omaa oppimistaan ja rooliaan tanssiteoksen koreografina tai esittäjänä (painoarvo 1/3).
- Tanssiteoksessa opiskelija osoittaa luovuuttaan sekä käytännön valmiuksiaan ohjata, luoda ja toteuttaa itsenäisesti tai ryhmässä tanssiteos tai sen osa. Työskentelyssä korostuvat valitun aiheen taiteellinen käsittely, ilmaisukeinojen hallinta, tekninen toteutus sekä kyky jäsentää ja yhdistää nämä toimivaksi kokonaisuudeksi. **Ehdotuksia tämän tekstin parantamiseksi?**
- Portfoliossa opiskelija esittelee tanssiteoksensa suunnittelu ja työskentelyprosessin keskeisiä vaiheita, avaa teoksensa ideoita ja lähtökohtia sekä tekee näkyväksi tanssiteoksen edellyttämiä tekijöitä kuten tekniikoita ja luovaa sisältöä, sekä perustelee musiikin valintaa.
- Esseessä opiskelija osoittaa kykynsä analysoida ja tulkita tanssitaidetta ja **omaa tanssiteostaan** taidehistoriallisessa ja yhteiskunnallisessa kontekstissa sekä reflektoida omaa oppimistaan ja rooliaan tanssiteoksensa.

Essee: Jennyn pohdintoja

- arviointi 1/3? Arvioiko vaan oma opettaja?
- Voisiko olla "**loppupohdinta**" kahdesta muusta osiosta? Tämä kokoaisi kaiken yhdeksi laajaksi kokonaisuudeksi, mitä ilmeisesti halutaan?
- Ohjattu tilaisuus luokassa, ja jos halutaan sulkea netti pois, olisi Abitissa selkein
- Opettajan olisi selkeää arvioida yleisten esseenkirjoitusperiaatteiden mukaan, mutta tietysti tehtävä selväksi arviointikriteerit -> ne voisi jopa luoda hyvin tiivistetysti ja yksinkertaistetusti YTL:n reaaliaineiden Hyvän vastauksen piirteiden arviointimatriisin avulla, pitäen mielessä tanssin lukiodiplomin keskeiset tavoitteet? Kerran tehty olisi sitten pitkän ajan apukeino? Olisiko tästä apua opettajille?

Essee: Jennyn pohdintoja

- halutaanko aineistoa mukaan? Se on helppo liittää Abittikokeeseen kyllä, jos halutaan samalla sivistää nuoria ja velvoittaa lukemaan aineisto ja viittaamaan siihen esseessään? Se toisi automaattisesti lisää "ylioppilaskoemaisuutta" ja liittäisi esseen haluttuun tanssin teoreettiseen viitekehykseen, mikä lisäisi tutkimuksellista ulottuvuutta? Tämä ei kuormittaisi opettajia eikä opiskelijoita, kun ei jokaisen tarvitse etsiä esimerkiksi materiaalia jostain ja lukea sitä ennakkoon. Jäisi usealla tekemättä. --> *esimerkiksi terveystiedon ylioppilaskokeissa on aina aineistotehtäviä, ja itse ajattelen, että niissä halutaan, että aihe saavuttaa useita Suomen nuoria sivistävässä tarkoituksessa. Voin olla tietysti väärässäkin ;)*
- Tekoäly: ei missään nimessä saa käyttää sitä - esseessä keskeisintä olisi omat ajattelun taidot: nimeäminen, muistaminen, käsitteen määrittely, perustelu, soveltaminen, analysointi, arviointi, pohdinta, sekä esseen muodostaminen eheäksi ja johdonmukaiseksi kokonaisuudeksi.

Jennyn pohdinnat

- Lisäksi, en myöskään kannata sitä, että olisi jokin arvioitsijoiden allekirjoittama "pöytäkirja", ellei se ole todella selkeästi ja helposti kuitattavissa koneella esim. pankkitunnusten kautta. Ylioppilaskokeethan arvioidaan YTL:n verkkopalvelussa, minne kirjaudutaan pankki- tai mobiilitunnuksilla. Kukaan ei kirjoita papereihin mitään.
- Ulkopuolisen arvioijan anti on myös se, että hän voi sanallistaa (suullinen tai kirjallinen palauteosio?) toisella tavalla diplomistin teosta - antaa toisenlaisen kuvauksen ja kokemuksen sekä arvioin siitä, kuin oma opettaja. Tämä on opiskelijalle äärimmäisen tärkeää.

Nykyiset: TANSSIJANA ESIINTYMISEN ARVIOINTIKRITEERIT ARVIOINNIN KOHTEET

Tanssijan suhde liikemateriaaliin:

liikkeiden sisäistäminen,
omakohtaisuus

Tanssijan viestintäkyvyt:

vuorovaikutus yleisöön ja toisiin tanssijoihin

Kokonaisuus:

kehon potentiaalinen nyansoitu käyttö,
tulkinta ja eläytyminen

Arvosanan 10 (erinomainen) kriteerit

- Esitys osoittaa monipuolisuutta ja laaja-alaisuutta tanssijana niin taidollisesti kuin ilmaisullisestikin. Tanssijalla on omakohtainen ja sisäistetty suhde liikekieleen sekä kyky kommunikoida ja välittää sanomansa. Tanssiminen on kehollisesti nyansoitua, tulkinnallisesti harkittua ja eläytyminen on syvällistä. Vuorovaikutus yleisön kanssa on teoksen idean kannalta tarkoituksenmukaista. Sooloesityksessä tanssija osoittaa vahvaa näyttämöllistä läsnäoloa, ryhmäteoksessa myös suhde toisiin tanssijoihin on herkästi havainnoivaa.

Arvosanan 8 (hyvä) kriteerit

- Tanssillinen osaaminen on luontevaa ja sujuvaa. Tanssija on omaksunut liikekielen hyvin. Kokonaisilmaisu ja tulkinta sopivat valittuun tyyliin. Tanssijan vuorovaikutus muiden tanssijoiden sekä yleisön kanssa on luontevaa. Tanssijan työskentely on varmaa esiintymisen eri osa-alueilla.

- **Arvosanan 6 (kohtalainen) kriteerit**
- Tanssillinen osaaminen välittyy esityksestä. Tanssija suoriutuu esiintymistilanteesta ja pyrkii luomaan suhteen muihin tanssijoihin ja yleisöön.

Nykyiset: KOREOGRAFIAN ARVIOINTIKRITEERIT ARVIOINNIN KOHTEET

Koreografinen idea (aihe) ja liikemateriaali (tyyli):

liikemateriaalin valinta, omaperäisyys ja kehittäminen koreografisen idean kannalta

Teoksen rakennetekijät:

liikemateriaalin fraseeraus,

laajemmat rakenteet ja kokonaismuoto

Teoksen äänimaailma:

musiikki, äänet ja hiljaisuus

Visualisointi:

puvustus, esiintymisympäristö, maskeeraus, valaistus

Yleisvaikutelma

- **Arvosanan 10 (erinomainen) kriteerit**

- Tekijä on selvästi luonut itse uutta liikemateriaalia, tekijän "käsiala" erottuu. Liikemateriaali on idean kannalta tarkoituksenmukaista ja sen käsittely osoittaa opiskelijan hallitsevan koreografisen luomisen eri mahdollisuuksia. Teoksen rakenne on dramaturgisesti jännittävä ja tukee koreografisen idean välittymistä. Teoksen visuaalinen ilme ja äänimaailma on huolellisesti suunniteltu.

- **Arvosanan 8 (hyvä) kriteerit**

- Tekijä on onnistunut luomaan eheän kokonaisuuden, jonka eri osa-alueet tukevat koreografisen idean välittymistä. Teoksen rakenne on selkeä ja pitää yllä katsojan mielenkiinnon. Äänimaailma ja visualisointi tukevat teosta. Kokonaisuus on tasapainoinen.

- **Arvosanan 6 (kohtalainen) kriteerit**
- Teoksen koreografinen idea on havaittavissa. Työ on harjoitettu valmiiksi. Liikemateriaali on pääosin tavanomaista ja tuttua. Teoksen rakenne on ratkaisuiltaan yksipuolinen. Visualisointi ja äänimaailma on otettu teoksessa huomioon. Eesitys muodostaa kokonaisuuden.

Nykyiset: TUTKIELMAN ARVIOINTIKRITEERIT ARVIOINNIN KOHTEET

Aiheen käsittely ja kehittäminen:

sisällöllinen asiantuntemus, perustelut, kiinnostavuus, johdonmukaisuus

Kielellinen taso:

kielen oikeellisuus ja vivahteikkaus; työn rakenne
Lähdemateriaalin asianmukainen käyttö

Ulkoasu:

visuaalisuus ja viimeistely

- **Arvosanan 10 (erinomainen) kriteerit**

- Tutkielman aihetta on kehitelty johdonmukaisesti ja kiinnostavasti. Opiskelija on tutkinut ja pohtinut aihettaan monipuolisesti. Työssä näkyy oma ajattelu ja omakohtainen pohdinta. Henkilökohtaisia kokemuksia ja mielipiteitä on tuotu esille ja perustelut ovat vakuuttavia. Väitteet on perusteltu asianmukaisesti. Argumentointi on selkeää. Työssä näkyy luova ja kriittinen ajattelu. Kielellinen taso on erinomainen. Työ on jäsenneily ja otsikoitu selkeästi. Lähteitä on käytetty tarkoituksenmukaisesti ja luotettavasti. Ulkoasu on huoliteltu ja visuaalista materiaalia on käytetty kiinnostavasti.

- **Arvosanan 8 (hyvä) kriteerit**

- Tutkielman aihetta on käsitelty johdonmukaisesti ja kiinnostavasti. Aiheeseen on paneuduttu huolellisesti. Oma ajattelu on tuotu esille, kirjoituksessa näkyy henkilökohtainen taso. Kielellinen taso on oikeakielistä ja hyvin luettavaa. Työn jäsentely ja otsikointi ovat selkeitä. Lähteiden käyttö tukee aiheen käsittelyä. Työn ulkoasu on huolellinen, ja visuaalista materiaalia on käytetty tarkoituksenmukaisesti.

- **Arvosanan 6 (kohtalainen) kriteerit**
- Tutkielman aihe on selkeä. Omaa ajattelua, henkilökohtaisia kokemuksia ja mielipiteitä on tuotu esille. Tutkielman kieli ja ulkoasu ovat asiallisia. Lähteitä on käytetty yksipuolisesti.

Kiitos <3